

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کوله آلپ

پیل - ۱ صانی - ۷
نسخه‌های ۱۰ فروشد

آبونه‌شراعتی

سه لک : ۵۰۰
آلپ : ۲۰۰
فروشد

کجوک مجموعه

اداره خانه‌ای

دیاربکر
حکومت داتره‌سند
ولایت مطبوعه
کلترافیا : دیاربکر
کوجوک مجموعه

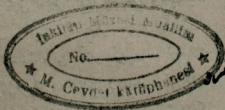
۱۳۴۵

۱۹۲۲-۱۳۳۸

هفته‌ده برجیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعه‌در

۲۲ ذی‌القعدة سنه ۳۴۰ بازار ابرتسی ۱۷ تموز سنه ۱۳۳۸

مصاحبه :

اقتصاد و موز

• اقتصاد ، نامی و بر دیکز فعالیت وجوده
کلمشدر . [اجتماعی فعالیتله اوغلره فیهست
ایدن علملری آیرد اتملیدر : اقتصاد ،
اجتماعی بر فعالیتله آیدر ، بوندن بحث
ایدن علمه ، اقتصادیات ، نای و پرپلیر ،

برمانک احتیاجلری ، معنوی احتیاجلری
منحصردکلدر ، مادی احتیاجلری ده واردور .
چینگه معنوی احتیاجلردن دین ، اخلاق ،
منعت ، معافه ، لسان کی فعالیتله
دوغدینی کی ، مادی احتیاجلردن ده

اخلاق و بحث ایدن علمه و اخلاقیات ،
 صنعتدن بحث ایدن عامه و بدیهیات ،
 دیندن بحث ایدنه و دینیات ، ، لساندن
 بحث ایدنه و لسانیات ، ، فاردن و آلتلردن
 بحث ایدنه و فنیات ، آدری و ریلیر ،
 اقتصاد ، سائر اجتماعی فعالیتلرک نمایند.
 زیرا ، بر جمعیتده ، هر کونکی بیهجکلی
 دوشونجهجک درجهده ایراده مالک آداملر
 پولونغازسه اوراده ماللر ، صنعتکارلر ،
 فیسوفلر چچهماز . انسانک بر طرفدن
 قارتی دو بودمق ایچین خوشلانمادی بی بر حرفله
 اشتغال ایدرک بارا قازانغه چالیشمهی .
 دیگر طرفدن نفسی عامه ، صنعته ، فلسفیه
 وقف اتمهی ممکن دکلدیر . بوکی بوکسک
 فعالیتلره نفسانی وقف ایدنلر ، بر طرفدن
 یالکزدوق آلهجفی ایشارله مشغول اوله ییلهجک
 قادار بر ایراده ، دیگر جهندن کتبخانه ،
 دارالاستغال ، فی آتلیر کی واسطه لره مالک
 یولوان فردلر راسندن آریله ییایر . تورکیاده
 اقتصادک انکشفله زنکین بر صنف یقشده ، دیکی
 ایچین ، یالکزدوق آلدقاری ایشارله
 اوغراشان کیمسلر پک آزدیر . علم ، صنعت ،
 فلسفه کی فعالیتلر ایسه ، آنجیق فطری
 بر الجذبایله ، درونی بر ذوقله ییلهجق
 ایشاردنلر . علمی ، صنعتی ، فلسفهی

بر . همیشه واسطه سی یایمق ایسته بنلر ، عالم ،
 صنعتکار ، فیسوف اوله ماللر . تورکیاده
 بودک ماللرک ، صنعتکارلرک ، فیسوفلرک
 یقشده سی ، اقتصادی حیاتلرک چوق کیری
 اوله بندنلر . مملکت مزده حیاتی ، بوکی
 حسی ذوقلره وقف ایدنهجک رفاهلی کنجیلر
 یوق کیدیر . اسپنوزاکی ، ژارژ دو-و
 کی عادی ال ایشارله قانماه کیمه مرک ،
 زمانی بوکی بوکسک فعالیتلره حصر ایدنلر
 هر برده اندردر .

تورکیاده ، اوله دن بری فکری فعالیتلره
 آز چوق اوغراشانلر مأمورلر صنفیدر .
 بونلرده ، آنجیق رسمی وظیفه لرندن اختلاس
 ایشدکاری قیصه زمانلرده بوکی لوکس ایشارله
 اوغراشایمالرلر . مع مافیله ، مأمورلرک
 بو بوکسک ایشارله کوسر دکاری هوس ،
 بویوللرک تانما یقنه قادار کیده رک حقیق
 منحصصلر اولقی ایچین دکلدیر . مأمورلرک
 بوفکری ایشارله اوغراشده بنگانه سائق ،
 « تزین ذات » موداسیدر . شرفده ، اوله دن
 بری ، فکری هنرلر ، مدیر صنفلری سوسله بن
 زینتلر کی نایق ابدیلشدیر . اسکی دورده
 اون ایکی علم وهنری اوکرده مرک ، هر ایشدن
 بحث ایدمه ییایر بر هزارغن اولقی ، بوتوف
 کنجیلرک بودک امیددی . آوروپاده بوکی

نتیجه سیدر. زده اختصاصه بر درجه به قادر
 قیمت ورن، آرزو علم عشقه با خود
 صنعت ذوق به بازی یازان ابکی شخصیت
 خاطر به کلپور: شمس الدین سامی، و فبق
 فکرت. مع مافیه. بونلرک اختصاصه کی
 درجه لری ده، ملکتمزده کی اقتصادی تقسیم
 اعماله متناسب اولدیغی نظر دوزان
 طوغنامالی!

اقتصادی حیالک بوکسامی، بالکر
 متخصصلرک یقشمی ایچین لازم دکلدی.
 دیگر اجتماعی فعالیتلرک باشلامی ده.
 هر برینک زنکین برودجه به مالک اولمسته
 باغایدی. مثلاً عامک بوکسامی ایچین
 بویرک کپخانلر، ملی خزینه اوراقار،
 انوشرفانی و نارنج موزلری، انجمن
 دانشلر، دارالفنونلر، دارالمساعیر،
 دارالاشغالر لازمدر. بونلری باشلامک
 ایچین بویرک بر معارف بودجسی ایست.
 بیعیات ایچین ده موزلر، تیارولر،
 دارالاحضار، دارالبیایلر، سرکیلر،
 قونمرلر لازمدر. بونلرک وجوده کلای ده
 زنکین برودجه به محتاجدر. اخلاق
 نقطه نظر ندرده، مالک خارجی استقلال
 قونرله حق اوردو ایله دوناما، داخلی
 امنیت و عدالتی تأمین ایدمجه اداره و عدلیه

کیمسلره و دیله ثبات، دیلیلر. فقط،
 اوراده دیله ثباتلر بکنیمین بر زمره
 اولدقلری حالده، زده کی هزارفانرک
 مقبول کزیده لردن سایلیر. آوروپاده،
 بالکر متخصصلرک اثرلیته قیمت و بریایر.
 زده ایسه، هر شیدن بحث ایدمیلر
 اوتوریت طایلیر بونک یقیده یه اقتصادی
 حیالده بولایلیر:

برملکنده اقتصادی حیالته قادر
 بوکسامی، تقسیم اعمالده اودرجه درندر.
 بوکسامی فعالیتلرک بر اختصاص سایلیر
 اولمیلایمی ده، آنجق تقسیم اعمالک چوق
 درینلشمش بولوندیغی برلده قابلدر. دیکر
 عامه، صنعتده، فاسفده اختصاص
 مساکلرینک ظهوری ده اقتصاد ساحه سنده کی
 تقسیم اعمالک انکشافده باغایدی. اوحالده،
 زده یقیشن اک بویرک متفکرلرله ادیارک نهدن
 دولای هزارفن قالدقلرینک سری آکلاشیلدی.
 مثلاً، آتشین بروطنلر و اولان نامق کلاک هم اداره
 مأموری، هم سیاسی بحرر، هم رومانی، هم تیارو
 یازان، هم ده شاعر اولمیشی، بر درجه به قادر
 ملکتمزده کی اقتصادی شرطلرک بر نتیجه سیدی.
 امرام، محمود اسد، احمد مدحت افندیلر
 کی محیط المعارفچی سیالرک یقشمی ده
 بر درجه به قادر بواقصادی شرطلرک

کمی کنیش و بویوک تشکیلاتلره احتیاج
واردرد. بوتشکیلاتلرک میلیارلرجه مصرفلره
حتیاج اولدونی ده مبداندرد. بونلردن باشقه،
دینلک تشکیلات و عبادتلی ده زنکین بر
بودجه به محتاجدر. اورولالره آمریخالیلر
دینی آیتلر ایچین میلیارلرجه پارا صرف
ایدیورلر: ایثالاده تاراشو شریفی حایه
ایدن عزیزه مخصوص بر مقدس کون واردرد.
بو کونلک، خصوصی بودجه می بر میلیون
ایتالانی فرانکیندر.

کودولیلورک بوکسک فردیتر کی .
بوکسک فعالیتلرک ده دوغمی ویشامسی .
هپ اقتصادی حیاتک بوکسکله سنه باغلیدر.
اوحالده ، اقتصاد ویریلجک اهمیت، بالکز
مادی رفاهی تأمین ایتمکله قالماز ، بوکسک
فعالیتلرک ممکن اولمسنده زمین حاضرلار.
برملکتده ، اقتصادی حیات بوکسک دکلسه،
نهلم ، صنعت ، نه فلسفه ، حتی نه ده
اخلاق و دین بوکسکله تهایارینی کوستره ز.
دینلک که الیموی ذوقلری ، اک روحانی
وجدلری دوبه بیامک ایچین ده ینه اقتصادی
حیاتی بوکسکله می اقتضا ایدیور .

بو حقیقت، بالکز بودرجه ده قاسه ییدی،
هیچ برکسه اونی قبول ایتمکدن چکتمزدی.
فقط ، (کارل مارکس) ایله طرفدارلری

بودن مفرط بر مذهب چیقاردیلر . ه تاریخی
ماده جیلک ، نانی آلائی بواجته می مذهبه
کوره . اجتهامی حادثلر آراسنده شائیت
اولان بالکز اقتصادی حادثلردر . علمی،
فلسفی ، بدیی ، اخلاقی ، حقوقی ، سیاسی
لسانی ، دینی حادثلر ه کولکله حادثلرک دن
عبارتدر . [ه کولکله - حادثلر = نه می
فهومنلر ، انسانلکله ریشه هیچ تاثیر
اولمایان کنندی کولکس کی ، تاثیردن ،
قوت و نفوذدن حاری پوش کورونوشلر
دیگدر] ینه بومذهب کوره ، اجتهامی
حاکم حاجتی ساز اولان بالکز
اقتصادی حادثلردر ، دیگر اجتهامی حادثلر
بالکز نتیجه اوله ییلرلر . فقط اصلا بـ
اوله مازلر .

کودولیلورک ه تاریخی ماده جیلک ، ک
اساسی ، اقتصادی حادثلرک اهمیت کومتز
ساده ، بسیط بر حقیقتدر . فقط ، و حقیقت،
مبائیلی برشکله سوق و اونجه حقیقتلکنی غیب
ابتدی ، چونکه ، اولاً ، اجتهامی حادثلرک
مرفوعی ، راجتهامی شائیتدر . نانیاً
و حادثلرک مرفوعی دیگرلرینه ورتار
آراسنده اقتصادی حادثلرک . وؤز و سبب
اوله ییلر . مثلاً سحر دیندن دوغدی کی،
اقتصادی تکنیکلردن برچوغمی ده صحرادن

دو غمندر . اخلاق ، حقوق ، سیاسی ،
 بدی ، فلسفی ، لسانی ، فنی حادثه لک ،
 اقتصادی حادثه لک اوزرنده ک ، وژلکاری ،
 سیلکاری ده هیچ بر صورت لک انکار اولونه ساز .
 اقتصاده مبالغه ای بر موقع ویرن مذهب لردن
 ریسی ده . (ادمون ده موان) ک تأسیس
 ابتدای اجتماعی مذهب لردن ، بومذهب کوره ،
 یارینکی جمعیت ، بالکتر . مستحصل لردن عبارت
 اولماید . بودستور ، هردشکننده هر کس
 طرفندن قبول اید بیلیر . چونکه ،
 مستحصل ، گه سنگ مدلولی نقطه نظر لره
 کوره دیکشیر . ادمون ده موان لک طرفدار لربنه
 کوره ، مستحصل ، بالکتر اقتصادی
 حیانه ک مادی مصولاری وجوده کثیره نلرده
 حال بوک ، حقیقی اجتماع بیلیر . کوره ،
 دینی ، اخلاق ، بدی ، مبالغه ای وجدلره ، ذوق لره
 منبع اولان از لری وجوده کثیره ملکه ده بر
 مستحصل لردن . استحصالت قابیه ای انسان لره
 رفاهه برابر سادتی ده تأمین اجتماعی . رفاه
 مادی استحصالی استلزام ابتدایکی دجه ده ،
 سعادت ده ، مضوی استحصاله لزوم کوستر بر .
 مستحصل ، مناسی کیشله یانجه ، رشاهه ،
 ریفا سواف ، برطلم ، برهوسیف شناس ، بر
 رسام ، بر معماریه مستحصل لردن . وطنی
 لکدن قورنارانق ، دواته عصری قانون ل

یابان ، دینی ، اخلاق ، انقباه لوجوده کثیرن
 عسگری و سیاسی ، اخلاق و دینی بوبوک
 آدام لرده بر فیضیل مستحصل لردن .
 او حالده ، یارینکی جمعیت ، مستحصل لردن
 مرکب اولماید . بیک دها دو غمندر .
 چونکه ، هر متخصصی مستحصل اولماید بر
 متخصص کلیمی ، - اقتصاد یانده خصوصی
 بر معناده قولانیان - مستحصل تبیری کی
 سوء فهمه سبب اولماز .

اقتصادی تقسیم اعمال انکشافی ،
 عینی زمانده اجتماعی فعالیت لک بری برندن
 تمیزی همایه سیله ده بولدا شاق ایدر . رقی
 اتمهش جمعیت لرده ، حقوق ، سیاست .
 اخلاق ، فلسفه ، صنعت ، علم کی فعالیت ل
 دیدن هنوز تمامیه تمیز اتمهش لردن . اجتماعی
 تقسیم اعمال ، بونلرک ده بری برینه قارشی
 حریت لربنی تأمین ایدر . اجتماعی بر حیالک ،
 اجتماعی بر فعالیت لک حریتی ، کندیسی ایچین
 اولمیه دیملر . مثلاً بمضار نجه ، صنعت
 اخلاق ایچین یا خود اقتصاد ایچین در .
 صنعت و نظر لباقی ، صنعت اصالت و حریتی
 قبول اتمهش لردن . حقیقی صنعتکار لری ایسه
 داتما ، صنعت صنعت ایچیندر . دستور دینی
 شمار ایدمیش لردن . صنعت کندیسی ایچین
 اولمیه ، بذاته رفاهه و نایله می دیملر .

صنعت ، باشقه برشی ایچین اولورسه ، اوزمان
بالکز بر واسطه ، موقضه قایلر بر غایه
مرتبیه چیقماز .

صنعت حقنده کی بوابکی نقطه نظر عینله
اخلاق ، دین ، و معاقله حیاتلری حقنده
موجوددر . بمضارنجیه ، اخلاق جمعیتک
انتظامی ایچین برواسطه در . اک بوکسک
فضیلتلرک ، هیچ برغایه معطوف اولمایان
فاللرده تجلی ایتدیکنی یکن مصاحبهمزده
کوستردک ، دینده هیچ برزمان باشقه بر
غایه بواسطه اولقله موقفی محافظه ایدمه . دین ،
یقینلی اعتقادلریله و فیضلی عبادتلریله روحه
بو بوک بر وجد ، صمیمی رسعدت و بربر ،
دینی حیات . بوجدلری باشاق ، بو ذوقلری
طاعتدر . بمضایرینه آوره ، دین ، سیاست
ایچیندر . حقیقده ایسه ، دین بالکز
کندیسی ایچیندر . دینه کرجکلن قیمت
ویرنلر دینک اعتقادلرینه و عبادتلیرینه قیمت
ویرنلردر . بوتسه ، دینک باشقه برغایه
ایچین ائی برواسطه اولدیفنی قبول ایدنلر
دکار . زده ، منور صنفک دینی بر حیات
باشایامامو ، بویاکلش تاقینک برنجیه .
سدر . چونکه ، زده کی دینچیلر ،
اشرافله دینی ، بر سیاست آلتی .

تاقی ایدنلردر . حتی ، مثبت علملری ،
دیندن چیقارمقه چالیشانلار وار . بوندن
باشقه ، دینک کندی معنوی قوتنه اهمیت
ویرمه بهرک ، نصیحتلرینی ، اوشادلرینی
حکومتک مادی قوتله انفاذ ، چالیشمیه سی ده
قائدلی برنجیه ویرمن .

معاقله به کانجه ، بوده باشقه برغایه
ایچین دکلدز . فیاسوف ، صرف دوشونمک
ایچین دوشونور . بوسرست دوشونوشی
کندیسی هانکی نقطه به قادر کوقورورسه ،
برواسنجه اورابه قادر کیدر . فیاسوفلر
بری برینی قوتتول ، تعدیل و انعام ایتدکلی
ایچین اک جرئتلی دوشونوشلردن بیله
برملکه چیقاق احنالی بو قدر . بنه غایه
حقیقی معاقله نک سرست جریانتدن هیچ
اندیشه ایتمه لیدر .

شجعی ، بومصاحبلردن عرومی برنجیه
چیقارالم : اجتماعی شائیتلر غایت مرکب
و مضلدر . بنه غایه ، اجتماعی حیاتی
تدقیق ایدنلر وحیدالجانب اولمالیدر ،
اجتماعی شائیتلری واحده ارجاع ایتکه
چالیشمالیدر . بضی متفکرلرک بالکز
دینه ، بمضیلرینک بالکز اقتصاده قیمت
ویرمه سی دوشور دکلدز . جمیتک حیاتی
ایچین بونلرک هر ایکسی ده لازمدر .

رچنه سنده کی علاج لاری کی ، بویش تورلو
حیاتک مقدار لرینی علمی برصودنه تعیین
ایتش اولمالیدر .

ضیا کولک آلپ

تورک دولتنک تکاملی

(۴)

اورته ایل

اورته ایل ، ایکی کوچوک ایلک رلشمه سندن
حصوله کلن اجتماعی هیئتدر . کوچوک ایلک
دورت بویدن مرکب اولدیفی کوردک .
اوحالده ، اورته ایلده سکز بویدن مرکب
اوانق لازم کلیر . سکزلی تصنیفی اولانایمان
تورکلرینک آندنه کورییورز . (نایمان)
مغولجوده سکز معناسنددر . یاقوتلرده ،
آلتای تورکلرینده سول قول سکز بویدن
مرکبدر . غرب تورکلرینک اجدادی اولان
اوغوزلرده بیکسز بویک ظاهرده آلتی به
ایندیگی کورییورز . حال بکه اوغوز
ایلندهده ، شولان ، آدی مل ضیافتده
سوکولارک ، اندام کوشلرک ، عدری
سکزددر . چونکه خان ایله خاتونکده
سوکولاری واردر . (- وکوک) - وکوش
کلمه نلک اصلیدرکه دینی ضیافتده مقدس

بونلرکی ، اخلاق ، صنعت ، فلسفه ،
علمده ، اجتماعی حیات ایچین عینی درجمده
لزمولیدر . بونلرک یالکیز برینه قیمت
ویروب دیکرلرینه اهمیت ویرملمک ،
وجود سنده کی عضولردن یالکیز برینی قائدهلی
طایوب دیکرلرینی قائده سز کورمک کییدر .
شوقدار وارکه اجتماعی حیاتلرک هیسنه
قیمت ویرملمک برابر ، آرالرنده کی ساسله
مراتبی آرامقده لارمدر . انسانده عقلک
ونلیقه سی ، هرشبئی لایق اولدیفی موقعه
قوتقدر . عدالنده . هرکسه حق
ویرمکدر . بومصاحبهلرده ، مختلف قیمتلر
آرامنده کی ساسله مراتبی تمیزه چالیشد .
یغمزکی ، باشقه باشقه نوعلردن اولان
کزیملرک بری برینه نظر آ موقعاریده
کوسترکه اوغراشدق . اجتماعی قیمتلر ،
بوسورتله برمنظومه حافی ، بریستم
شکافی آلدی . انسان ، اجتماعی قیمتلر
آرامنده براسله مراتب قبول ایتمزه ،
حیاتنه برپروغرام یاپه من . دینی ، اخلاقی
دینی ، معافلوی و اقتصادی حیاتلردن هر برینه
نهرجهده اشتراک ایتمی لازم کلدیکنی
تعیین ایدمه من . متفکر انسانلک حیاتی ،
بویش تورلو حیاتک محصله ییدر . بوانسان
منتظم برهر پیره بیلمک ایچین ، برطیب